

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

De første Statshusmandsbrug oprettedes i Henhold til Lov Nr. 39 af 24. Marts 1899 om Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere. De i denne Lov nedlagte Principper er fastholdt i Lov Nr. 101 af 22. April 1904, Lov Nr. 94 af 30. April 1909, Lov Nr. 127 af 13. Juni 1914, Lov Nr. 323 af 22. Juni 1917 og Lov Nr. 81 af 29. Marts 1924 med de Tillægslove, som slutter sig til sidstnævnte Lov. I Henhold til disse Love er der i Tiden fra 1. April 1900 til 31. Marts 1927 oprettet ca. 11 000 Husmandsbrug (efter Fradrag af ca. 2000, hvis Laan fra Staten er indfrie) med et samlet Statslaan af 123 114 368 Kr. Den langt overvejende Del af 1. Prioriteterne (ca. 55 Mill. Kr.) er transporteret til Kongeriget Danmarks Hypotekbank. Under det nævnte Laanebeløb er indbefattet ca. 8 200 000 Kr., der er ydede i Form af Statstilskud.

Endvidere er der fra 1920 oprettet Husmandsbrug i Henhold til Lov Nr. 537 af 4. Oktober 1919 om Afhændelse af de til Præsteembeder henlagte Jorder til Oprettelse af Husmandsbrug og Lov Nr. 557 af 4. Oktober 1919 om Vilkaar for Bortsalg af Jorder i offentlig Eje med de til de to nævnte Love hørende senere Tillægslove. I Medfør af disse Love blev fra 1. April 1920 til 31. Marts 1927 oprettet Husmandsbrug med Laan til et samlet Beløb af 42 743 750 Kr.

Indtil 1. April 1927 var næsten alle Husmænd af begge Kategorier i Stand til at klare deres Forpligtelser overfor Staten — kun nogle ganske enkelte indsendte Andragende om Henstand, som sjældent bevilgedes; i endnu færre Tilfælde var det nødvendigt at stille Ejendommen til Tvangsauktion. I hele det nævnte Tidsrum fra 1. April 1900 til 31. Marts 1927, 27 Aar, blev der af de „gamle“ Husmandsbrug med den foran nævnte Udlaanskapital af ca. 126 100 000 Kr. kun afholdt 65 Tvangsauktioner med et samlet Tab paa ca. 122 800 Kr., hvoraf ca. 34 800 Kr. er Kapitaltab, Resten Omkostninger, Rentetab m. v. — Paa Husmandsbrug efter Jordlovene af 1919 er intet Tab lidt i disse Aar.

Men fra Foraaret 1927 viser Landbrugs-krisens Virkninger sig for Statshusmands-brugenes Vedkommende. Der er siden nævnte Tidspunkt afholdt 70 Tvangsauktioner, der giver et samlet Kapitaltab paa ca. 43 000 Kr., medens afskrevne Renter og Omkostninger ved Retsforfølgninger m. m. udgør ca. 232 000 Kr. eller ialt i disse 2 Aar et Tab paa ca. 275 000 Kr., hvilket er 2 à 3 Gange saa stort et Tab som i de 27 Aar forud for denne 2 Aars Periode.

Paa Husmandsbrug, oprettet i Henhold til Jordlovene af 1919, er i disse Aar lidt et Rentetab paa ca. 7000 Kr.

I de sidste Aar er der til Finansministeriet indkommet et meget stort Antal Andragender om Henstand. Der gives fra Ministeriets Side — efter indhentede Erklæringer fra vedkommende Husmandsbrugskommission — Henstand først med 1 Termin og derefter med flere, saaledes at Antallet af Restanter pr. 1. December 1929 efter de „gamle“ Husmandslove udgjorde 1446 (af 12 204 Debitorer) og efter Jordlovene af 1919 740 (af 5463 Debitorer).

Da flere af disse Restanter gaar tilbage til 1927 (nogle ganske faa til tidligere Terminer), anser Regeringen det for næsten umuligt for disse Husmænd ved egen Hjælp at arbejde sig ud af Restancerne, medens man paa den anden Side maa betragte det som sandsynligt, at de fleste af disse Husmænd vilde kunne blive ved deres Husmandsbrug og svare deres normale Terminsydelse, hvis der tilvejebragtes en *lempelig* Form for Afviklingen af de Beløb, de er i Restance med. Det foreliggende Lovforslag tilsigter at tilvejebringe en saadan Ordning gennem Ydelse af Tillægslaan, der afdrages i Løbet af 10 Aar.

Disse Laan, der foreslaas givet, uden Hensyn til om de paagældende Debitorer tidligere har faaet Tillægslaan eller ej, har man tænkt sig kun at yde til Husmænd, hvis Restancer ikke overstiger 2000 Kr., idet man gaar ud fra, at hvis Restancen er større, vil det dog ikke kunne nytte at forsøge at komme dem til Hjælp.

Det er Hensigten ogsaa at lade Re-